Benmerkezcillik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Benmerkezcillik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17541

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Benmerkezcillik Ölçe?i, bireylerin kendi bak?? aç?lar? ile ba?kalar?n?n bak?? aç?lar? aras?ndaki ayr?m? yapamama e?ilimlerini, yani benmerkezci dü?ünce ve davran?? biçimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, orijinal bir yabanc? dil ölçe?in Türkçe'ye **uyarlama** çal??mas? olarak Duysal A?kun ve Fatih Çetin taraf?ndan 2017 y?l?nda Türk kültürüne kazand?r?lm??t?r. Çal??ma, ölçe?in Türkiye popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini göstermeyi amaçlam??t?r. Ölçek, özellikle sosyal psikoloji, ki?ilik psikolojisi ve klinik alanlarda bireylerin benmerkezci e?ilimlerinin ara?t?r?lmas? için önemli bir potansiyel sunmaktad?r.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini ve iç tutarl?l???n? de?erlendirmek üzere gerçekle?tirilmi? olup, elde edilen bulgular ölçe?in Türkçede kullan?m? için yeterli psikometrik yeterlili?e sahip oldu?unu i?aret etmektedir. Bu ölçek, yeti?kin popülasyonunda benmerkezcili?in düzeyini belirlemek ve ilgili di?er psikolojik yap?larla ili?kisini incelemek için de?erli bir kaynak te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Benmerkezcillik, Psikolojik Ölçek, Adaptasyon, **Geçerlilik**, **Güvenirlik**, Ki?ilik Özellikleri, Ölçme ve De?erlendirme.

Yazarlar

Duysal A?kun, Fatih Çetin

Amaç

Benmerkezcillik Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sosyal etkile?imlerde ve bili?sel süreçlerde sergiledikleri **benmerkezcillik** düzeylerini standardize edilmi? ve objektif bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, yabanc? dildeki orijinal formunun Türkiye ba?lam?na uygunlu?unu test etmek ve psikoloji ara?t?rmac?lar?na, klinisyenlere ve e?itimcilere benmerkezci e?ilimleri de?erlendirebilecekleri geçerli bir Türkçe araç sa?lamak üzere uyarlanm??t?r.

Ölçek, özellikle benmerkezcili?in çe?itli psikopatolojilerle ve sosyal uyum sorunlar?yla ili?kisinin incelenmesinde kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. Bu uyarlama çal??mas? ile, Türk kültüründeki bireylerin kendilerini merkezde görme, kendi bak?? aç?lar?n?n evrensel oldu?unu varsayma ve ba?kalar?n?n perspektiflerini yeterince dikkate almama e?ilimlerinin nicel olarak belirlenmesi hedeflenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, psikolojik bir yap? olan **Benmerkezcillik** kavram?n? ölçmektedir. Benmerkezcillik, bili?sel geli?im teorileri ba?lam?nda (özellikle Piaget taraf?ndan tan?mlanan) erken çocukluk dönemine özgü bir özellik olsa da, yeti?kinlerde de sosyal ve bili?sel düzeyde persistans gösterebilen bir e?ilimi ifade eder. Yeti?kin benmerkezcili?i, ki?inin kendi dü?ünce, duygu ve deneyimlerinin ba?kalar?n?nkinden farkl? olabilece?ini kabul edememesi, kendi iç dünyas?n? d?? gerçeklikten ay?rt edememesi veya ba?kalar?n?n durumunu sadece kendi referans çerçevesinden yorumlamas? olarak tan?mlan?r.

Ölçek, genellikle bu yap?y? çok boyutlu olarak ele al?r; sosyal benmerkezcilik (ba?kalar?n?n duygu ve dü?üncelerini anlamadaki zorluk) ve bili?sel benmerkezcilik (bilginin nesnelli?ini alg?lamadaki zorluk) gibi alt boyutlara odaklanabilir. A?kun ve Çetin'in uyarlamas?, bu karma??k yap?n?n Türk yeti?kin örnekleminde nas?l tezahür etti?ini ortaya koymay? amaçlam??t?r.

Geçerlik

Benmerkezcillik Ölçe?i'nin geçerlilik çal??mas?, ölçe?in gerçekten benmerkezcilik yap?s?n? ölçtü?ünü kan?tlamak üzere yap?lm??t?r. Uyarlama çal??mas?nda genellikle yap? geçerlili?i öncelikli olarak incelenir. A?kun ve Çetin (2017), faktör analizi yöntemlerini kullanarak ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe formunda korunup korunmad???n? ara?t?rm??lard?r. **Yap? geçerlili?i**, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen faktör yap?s? alt?nda topland???n? göstermi?tir.

Ek olarak, **uyum geçerlili?i** (convergent validity) kapsam?nda, Benmerkezcillik Ölçe?i puanlar?n?n narsisizm, empati eksikli?i veya zihin teorisi yetersizliklerini ölçen di?er ölçeklerle teorik olarak beklenen yön ve büyüklükte ili?kiler gösterdi?i varsay?lmaktad?r. Bu bulgular, ölçe?in benmerkezcilik yap?s?yla ilgili di?er kavramlardan ayr??abildi?ini (ay?rt edici geçerlilik) ve onlarla beklenen ili?kileri sergiledi?ini do?rulam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik (reliability) çal??mas?, ölçüm sonuçlar?n?n zamana ve farkl? maddelere kar?? tutarl?l???n? de?erlendirmi?tir. A?kun ve Çetin (2017) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa de?eri) hesaplanm??t?r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçekteki tüm maddelerin ayn? temel yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Adaptasyon çal??mas?, ölçe?in genel ve alt boyutlar? için kabul edilebilir veya yüksek düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar? bildirmi?tir.

Güvenirlik analizleri ayr?ca, ölçe?in kararl?l???n? ölçmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i yöntemini de içerebilir. Bu analizde, ayn? bireylere farkl? zamanlarda uygulanan test sonuçlar?n?n yüksek korelasyon göstermesi, ölçe?in zaman içinde kararl? ölçümler sa?lad???n? teyit

ARABPSYCHOLOGY.COM

etmektedir. Bu kapsaml? analizler, Benmerkezcillik Ölçe?i'nin Türkçe formunun güvenilir bir psikometrik araç oldu?unu ortaya koymu?tur.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, Benmerkezcillik Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ve boyutlulu?unu belirlemek için **Faktör Analizi** uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in maddelerinin kaç temel boyutu temsil etti?ini ve bu boyutlar?n teorik benmerkezcilik yap?s?yla ne kadar örtü?tü?ünü incelemi?tir. Çal??mada, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile madde yüklerinin incelenmesi ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde do?rulanmas? yoluna gidilmi?tir.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in orijinal yap?s?na benzer ?ekilde çok boyutlu bir yap?y? desteklemi? olabilir; bu da benmerkezcili?in farkl? yönlerinin (örne?in, alg?sal, sosyal veya bili?sel) ölçek taraf?ndan ayr? ayr? ölçüldü?ünü göstermektedir. DFA sonuçlar?nda elde edilen iyi uyum indeksleri (örne?in, CFI, TLI, RMSEA), ölçe?in kuramsal modelinin veriyle yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu kan?tlam??t?r.

Araç Bilgileri

Test Type:

Uyarlama (Adaptasyon)

Format:

Genellikle 5'li veya 6'l? Likert tipi derecelendirme format?nda öz bildirim ölçe?i (Örne?in: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum).

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Yeti?kinler

Age Group:

18 ya? ve üzeri (Özellikle üniversite ö?rencileri ve genel yeti?kin popülasyonu üzerinde valide

ARABPSYCHOLOGY.COM

edilmi?tir).

Population Details:

Ölçek, Türkiye'deki çe?itli üniversitelerde okuyan ö?renciler ve genel popülasyondan gönüllülerden olu?an bir örneklem üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik testlerinden geçirilmi?tir.

Test Methodology:

Ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanan, kat?l?mc?n?n kendi benmerkezci e?ilimlerini yans?tan ifadelere ne ölçüde kat?ld???n? belirtti?i öz bildirim metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim, Psikometrik Özellikler, Anadolu Psikiyatri Dergisi, Faktör Yap?s?, Bili?sel Çarp?tma, Sosyal Bili?, Duysal A?kun.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses:

duysala@gmail.com (Sorumlu Yazar ?leti?im)

Correspondence Address:

Sorumlu yazar Duysal A?kun'a ait akademik kurum adresi, ilgili yay?n organ? üzerinden ula??labilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Benmerkezcillik Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?, 2017 y?l?nda yay?mlanan akademik makale ile kullan?ma sunulmu?tur. Ölçe?in akademik ve klinik amaçlarla kullan?m? için orijinal yay?nc?n?n ve sorumlu yazar?n etik izinlerinin al?nmas? tavsiye edilir. Ticari kullan?m ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Duysal A?kun ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Y?l? (Uyarlama): 2017

Kaynaklar

A?kun, D., & Çetin, F. (2017). Benmerkezcillik Ölçe?inin geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 18*(5), 485-494. doi: 10.5455/apd.229170

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: benmerkezcillik-olcegi-toad.pdf

Benmerkezcillik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeri?inde yer almad???ndan burada listelenememi?tir. Maddeler, yukar?da belirtilen kaynak makaleden veya ilgili PDF dosyas?ndan temin edilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM